

Nr. 3 (216) / 2024
Indexat în Crossref,
CEEOL și ROAD

Supliment al revistei „Strategic Impact”

COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ȘI SECURITATE

DOI: 10.53477/1842-8096-24-03

ASPECTE PRIVIND MANAGEMENTUL ȚINTELOR DIN PERSPECTIVA APĂRĂRII NAȚIONALE

Adrian MIREA

Target management aspects from a national defense perspective

Abstract: Through this paper I wanted to highlight the importance of target management process in planning and conducting joint operations. I focused on some relevant aspects of conducting a targeting process from a national defense perspective. As a North Atlantic Treaty member, Romania actively participate in various multinational exercises and also conducts activities in partnership with Allies but, in case of conventional armed aggression on national sovereignty or state integrity, the Romanian Army will plan and conduct actions with national force structures, at least until activation and intervention of multinational forces in a NATO common defense. Participating with force structures and specialized elements in a multinational context allowed Romanian Army to develop and consolidate its level of training and interoperability with allied partner state armies. For the same purpose, NATO doctrines and field manuals were nationally implemented through dedicated regulation. We can find the target management process among approached aspects, conducted at a joint level within the Joint Force Headquarters and also at a tactical level in contributing components that assign forces in a joint operation.

Keywords: target management; joint operation; Joint Force.

Aspecte privind managementul țintelor din perspectiva apărării naționale

Rezumat: Mi-am propus ca, prin această lucrare, să aduc în atenție importanța procesului de management al țintelor în cadrul planificării și desfășurării operațiilor întrunită. Am pus accent pe anumite aspecte relevante din perspectiva derulării procesului în cadrul apărării naționale. În calitate de membru al Alianței Nord Atlantice, România participă activ cu forțe la diverse exerciții multinaționale și desfășoară, de asemenea, o gamă largă de activități în parteneriat cu aliații, însă, în situația unei agresiuni armate convenționale la adresa suveranității sau integrității teritoriale a statului, Armata României va planifica și va desfășura acțiuni cu structurile de forțe naționale, cel puțin până la activarea și intervenția forțelor multinaționale în cadrul apărării comune NATO. Participarea cu structuri de forțe și elemente specializate în context multinațional a permis Armatei României să-și dezvolte și să-și consolideze nivelul de instruire și de interoperabilitate cu armatele statelor aliante partenere. În același scop, doctrinele și manualele de luptă elaborate la nivel NATO au fost implementate la nivel național prin reglementări specifice. Printre aspectele abordate regăsim și procesul de management al țintelor, desfășurat atât la nivel întrunit în cadrul comandamentului Grupării de Forțe Întrunită, cât și la nivel tactic în cadrul componentelor contribuatoare cu forțe la operația întrunită.

Cuvinte-cheie: managementul țintelor; operația întrunită; Gruparea de Forțe Întrunită.

Procesul de management al țintelor a intrat în atenția planificatorilor militari români odată cu nevoia de aliniere a structurilor de forțe la standarde conceptuale și procedurale caracteristice armatelor statelor membre NATO. Astăzi, acest proces poate fi descris ca fiind într-o continuă evoluție, urmărindu-se permanent dezvoltarea de noi capacități – fie de cercetare și descoperire a țintelor, fie de angajare a acestora cu efect letal sau neletal –, dar și integrarea în metodologia sa specifică a noilor descoperiri tehnologice. Procesul de management al țintelor are un rol esențial în gestionarea resurselor limitate disponibile pentru operație și în aplicarea puterii de luptă asupra inamicului, urmărind evitarea fratricidului sau a pierderilor și pagubelor colaterale prin angajarea letală a țin-

telor. Aplicarea puterii de luptă și angajarea letală a structurilor de forțe inamice sau a elementelor de infrastructură exploatate de acestea necesită un suport informațional oportun și detaliat, în condițiile în care distanțele proiectării puterii de luptă au crescut, iar acțiunea armată a căpătat un caracter multidimensional. Elementele sistemelor inamicului care fac obiectul angajării letale trebuie stabilite cu precizie, având determinate, în prealabil, atât efectele concrete ce se doresc a fi obținute ca urmare a angajării, cât și riscurile producerii de efecte nedorite sub forma fratricidului, a victimelor și pagubelor colaterale.

Scopul fundamental al procesului de management al țintelor este de a destabiliza și paraliza inamicul și structurile sale de forțe, atacând precis, cu minim de

Lt. col. instr. avs. **Adrian MIREA** este doctorand în domeniul Științe Militare în cadrul Universității Naționale de Apărare „Carol I” din București (e-mail: Mirea.Adrian@unap.ro).

efort și consum de resurse, și asigurând măsurile elementare de siguranță pentru forțele proprii sau civile din zona de operații întrunite. Aceasta se realizează prin generarea sistematică a efectelor dorite necesare succesului operației, parcurgând secvențial etapele procesului de management al țințelor.

La nivel întrunit, procesul de management al țințelor asigură valorificarea integrată și sincronizată a capacităților disponibile, din cadrul componentelor, prin parcurgerea ciclului și metodologiei specifice procesului de management al țințelor aplicabile structurilor de forțe sau nivelului ierarhic corespunzător.

Stabilirea obiectivelor pentru gruparea de forțe, determinarea țințelor și evaluarea angajării lor se realizează prin parcurgerea unor procese și proceduri, implementate în prealabil la nivelul comandamentelor, astfel încât activitățile și acțiunile forțelor, să se poată desfășura oportun și eficient în cadrul confruntării armate convenționale, dar și pentru a putea genera, uneori concomitent, stabilitate și sprijin în alte regiuni ale zonei de responsabilitate. Prin parcurgerea procesului de management al țințelor, stabilirea unui obiectiv direcționează resursele necesare pentru culegerea și diseminarea informațiilor despre țințele necesare a fi angajate, astfel încât să poată fi generate efectele planificate ce descriu starea finală dorită. De altfel, „*finalitatea procesului de management al țințelor vizează obținerea efectului planificat și punerea adversarului în situația de a renunța la luptă și a accepta situația*” (Stanciu 2016a, 85), iar aceasta se obține prin direcționarea efortului capacităților disponibile acolo unde efectele generate au cel mai puternic impact asupra structurilor de forțe inamice și voinței acestora de a continua lupta.

Prin urmare, conturarea perspectivei naționale asupra procesului de management al țințelor de nivel întrunit a pornit de la ipoteza că „*acest proces trebuie abordat într-o manieră actualizată*” și, de aceea, am urmărit clarificarea acestui aspect prin analiza documentară și interpretarea reglementărilor naționale și de alianță, elaborate în domeniul managementului întrunit al țințelor.

Procesul de management întrunit al țințelor desfășurat la nivel operativ

Apărarea teritoriului național în situația unei agresiuni ar avea aspectul unei operații întrunite planificată și condusă de la nivelul operativ. Într-o accepțiune mai cuprinzătoare, putem spune că operația de nivel operativ realizează legătura dintre obiectivele stabilite la nivelul strategic și activitățile și acțiunile desfășurate la nivelul tactic. Nivelul operativ valorifică succesul acțiunii tactice asupra forțelor și capacităților inamicului pentru a genera efectele planificate la acest nivel și condițiile necesare îndeplinirii obiectivelor stării finale dorite, stabilite de nivelul strategic. Succesul operației întrunite în astfel de condiții presupune ca, înțelegerea mediului de confruntare și a obiectivelor stabilite grupării de forțe, să conducă la aplicarea o-

portună și eficientă a puterii de luptă disponibile asupra structurilor de forțe inamice sau asupra infrastructurii folosite de acestea. Așadar, procesul de management al țințelor este instrumentul prin care comandantul și statul său major se asigură că rezultatele aplicării puterii de luptă contribuie efectiv la crearea condițiilor favorabile obținerii succesului în operație.

Doctrina NATO pentru sprijinul prin foc din 2015 descrie procesul de management al țințelor ca o responsabilitate a comenzii ce necesită implicarea statului major și direcționarea nemijlocită a comandamentului. Acesta are autoritatea de a orienta comandamentul și de a stabili scopul procesului de management al țințelor, poate nominaliza priorități de angajare a țințelor și determină nivelul de efort alocat de responsabilii din statul major în parcurgerea procesului de management al țințelor aferent operației în desfășurare (NATO 2015, 1-4).

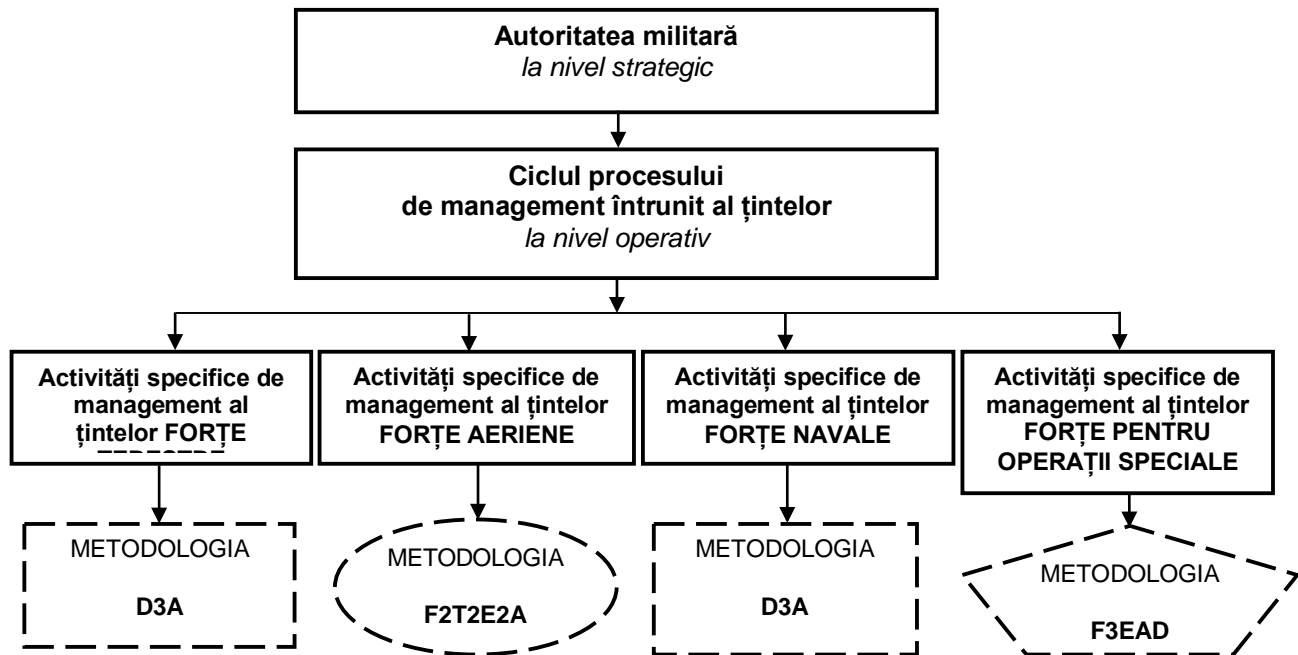
Într-o operație întrunită pot fi parcurse, la nivelul componentelor contribuatoare cu forțe, procese de management al țințelor specifice, precum cel al forțelor terestre, al forțelor aeriene sau cel al forțelor pentru operații speciale, însă, elementul comun al acestor procese de management al țințelor specifice este parcurgerea ciclului procesului de management întrunit al țințelor. Doar la acest nivel sunt valorificate toate capacitățile disponibile Grupării de Forțe Întrunite, întrucât procesul de management întrunit al țințelor desfășurat la nivel operativ exploatează capacitățile și resursele componentelor conform concepției operației întrunite. În același timp, la nivelul componentelor se poate desfășura un proces specific propriu de management al țințelor, ce are în vedere ca acțiunile și activitățile tactice ale structurilor de forțe să se încadreze în intenția comandantului Grupării de Forțe Întrunite și să contribuie efectiv la desfășurarea oportună a procesului de management al țințelor de nivel operativ.

La nivel național, principalele categorii de forțe participante la operația întrunită provin din Forțele Terestre, Forțele Aeriene, Forțele Navale și Forțele pentru Operații Speciale. Dacă la nivelul acestor componente se poate desfășura un proces specific propriu de management al țințelor și se poate parcurge metodologia cea mai potrivită, produsele astfel obținute trebuie asociate ciclului de management întrunit al țințelor derulat la nivel operativ. Mai precis, produsele ciclului de management întrunit al țințelor sunt transpuse în acțiuni și activități ale componentelor (NATO 2021, 5-1), astfel încât comandantul fiecărei componente să se încadreze în intenția comandantului Grupării de Forțe Întrunite.

Procesul de management al țințelor constă în determinarea și prioritizarea de ținte, având în vedere și cerințele de angajare specifice ale fiecăreia conform obiectivelor stabilite de comandant, a nevoilor operaționale concrete și a capacităților sau resurselor disponibile. Managementul țințelor nu înlocuiește procesul de planificare al operației, ci este parte integrantă

a acestuia, întrucât orientează activitatea statului major la toate nivelurile ierarhice. Procesul de management al țintelor se desfășoară pe întreg parcursul planificării operației și oferă un instrument pentru a co-

necta obiectivele stabilite de comandant cu starea finală dorită, concentrându-se pe modalitatea de planificare, generare și evaluare a efectelor posibile prin acțiuni și activități ale structurilor de forțe proprii.

Notă: D3A – Decide, Detect, Deliver, Assess; F2T2E2A - Find, Fix, Track, Target, Engage, Exploit, Assess; F3EAD – Find, Fix, Finish, Exploit, Analyze, Disseminate

Figura nr. 1: Procesul de management întrunit al țintelor (SMG 2016a, art. 0202 (adaptare))

Ciclul procesului de management întrunit al țintelor este o funcție a comenzii atât la nivelul Grupării de Forțe Întrunite, cât și la nivelul componentelor. Este întrebuițat pentru a determina efectele necesare îndeplinirii obiectivelor stabilite, pentru a identifica acțiunile și activitățile ce trebuie desfășurate în vederea generării acestor efecte, pentru a selecta și prioritiza ținte, pentru a putea sincroniza capabilități și, ulterior, pentru a evalua eficiența acestora. Efortul principal al procesului de management întrunit al țintelor este de a identifica resursele vitale ale inamicului (țintele) și elementele vulnerabile ale acestora care fac obiectul angajării, astfel încât să se faciliteze îndeplinirea obiectivelor proprii. Acest proces reprezintă o legătură logică ale domeniilor informații, planuri și operații la toate nivelurile ierarhice.

Conceptul de management al țintelor ne duce cu gândul că acesta implică acțiuni cu efect letal și, ca atare, ar intra în responsabilitatea specialiștilor în domeniul sprijinului prin foc, ca de exemplu, coordonatorul sprijinului prin foc. De altfel, prin doctrina națională de management întrunit al țintelor se recomandă ca, la nivelul comandamentului componentei terestre și a comandamentelor de divizie, instruirea în domeniul managementului țintelor să se facă unor ofițeri de artilerie terestră. Asocierea responsabililor cu sprijinul prin foc cu managementul țintelor provine din faptul că unul dintre scopurile procesului de management întrunit al țintelor este de a integra și sincroniza focul întrunit asupra țintelor pentru a genera efecte letale și neletale cu sistemele de angajare disponibili-

le. Însă, așa cum am arătat mai sus, procesul de management al țintelor este o responsabilitate a întregului comandament sub directă îndrumare și coordonare a comandantului. Eficiența procesului de management al țintelor se poate măsura doar din perspectiva îndeplinirii nevoilor operaționale a structurii de forțe, impunându-se astfel implicarea întregului stat major. Un argument suplimentar ar fi faptul că procesul de management al țintelor integrează coerent și constructiv acțiunea elementelor de manevră ale forței cu efortul sistemelor de informații și de sprijin prin foc, astfel încât să se valorifice oportun și eficient capabilitățile disponibile pentru angajarea țintelor și exploatarea efectelor generate asupra acestora. De altfel, interdependența între dotarea structurilor de forțe cu echipamente militare și nivelul de pregătire profesională a personalului militar este o certitudine, întrucât „complexitatea, precizia și facilitățile acționale ale războiului viitorului sunt dependente continuu de evoluțiile tehnologice, de dotarea cu echipamente moderne și de abilitățile personalului încadrat în structurile operaționale tactice și/sau întrunite” (Minculete și Păstae 2023, 94).

Relevanța procesului de management al țintelor din perspectivă națională

Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT) are cel mai înalt nivel de autoritate pentru orientarea procesului de management al țintelor într-o operație întrunită. La acest nivel sunt aprobate seturile de ținte, listele țintelor sensibile sau ale țintelor restricționate,

precum și alte produse specifice procesului de management al țintelor, care se implementează la nivelul comandantului Grupării de Forțe Întrunite prin intermediul comandantului de nivel strategic. Comandantul de nivel operativ elaborează listele cu ținte având ca fundament îndrumarea și direcționarea comandantului de nivel strategic, precum și seturile de ținte validate de acesta (SMG 2016b, Anexa 2).

Operația de apărare a teritoriului național depinde de modul în care CSAT responsabilizează structurile specializate de informații pentru a elabora bazele de date și materialele privind potențiale ținte. Aceste baze de date sunt constituite din timp de pace, pe principiul „nevoii de a cunoaște”, fiind orientate de nivelurile strategic, politic, național și, chiar, NATO, dacă avem în vedere apărarea colectivă a Alianței pentru respingerea agresiunii. Bazele de date astfel constituite sunt întrebuițate în cadrul procesului de management al țintelor, existând o dependență a eficienței procesului de gradul de acuratețe și detaliere a informațiilor despre ținte. Structurile de forțe disponibile la nivel național trebuie să contribuie la constituirea acestor baze de date, având în vedere că le-ar putea valorifica în cadrul exercițiilor multinaționale sau în situația unei operații întrunite pentru apărarea teri-

toriului național. Prin comparație, putem observa la nivelul armatelor moderne o abordare futuristă a acestui aspect, întrucât există un interes crescut de a crea baze de date foarte elaborate, implicând în generarea acestora și inteligența artificială. Armata israeliană anunța, în 2019, crearea unei secțiuni dedicate în domeniu, care, folosind sistemul de inteligență artificială GOSPEL, genera o rezervă de posibile ținte militare legitime în cazul declanșării unui conflict în Fâșia Gaza (Sylvia 2024).

Planul operației de nivel strategic cuprinde, alături de obiective, intenție sau orientări privind operația întrunită, și produsele necesare pe linia procesului de management al țintelor, precum materialele despre ținte, seturile de ținte aprobate sau lista țintelor sensibile pe care comandantul Grupării de Forțe Întrunite este autorizat să le angajeze. Analiza sistemelor și audiențelor țintă, realizată la nivel strategic, se concretizează în produse specifice care sunt cuprinse în planul operației de nivel strategic. Aici sunt incluse orientările de nivel politic și strategic privind desfășurarea procesului de management al țintelor în operația întrunită, orientări care inițiază parcurgerea celor șase faze ale ciclului procesului de management al țintelor.

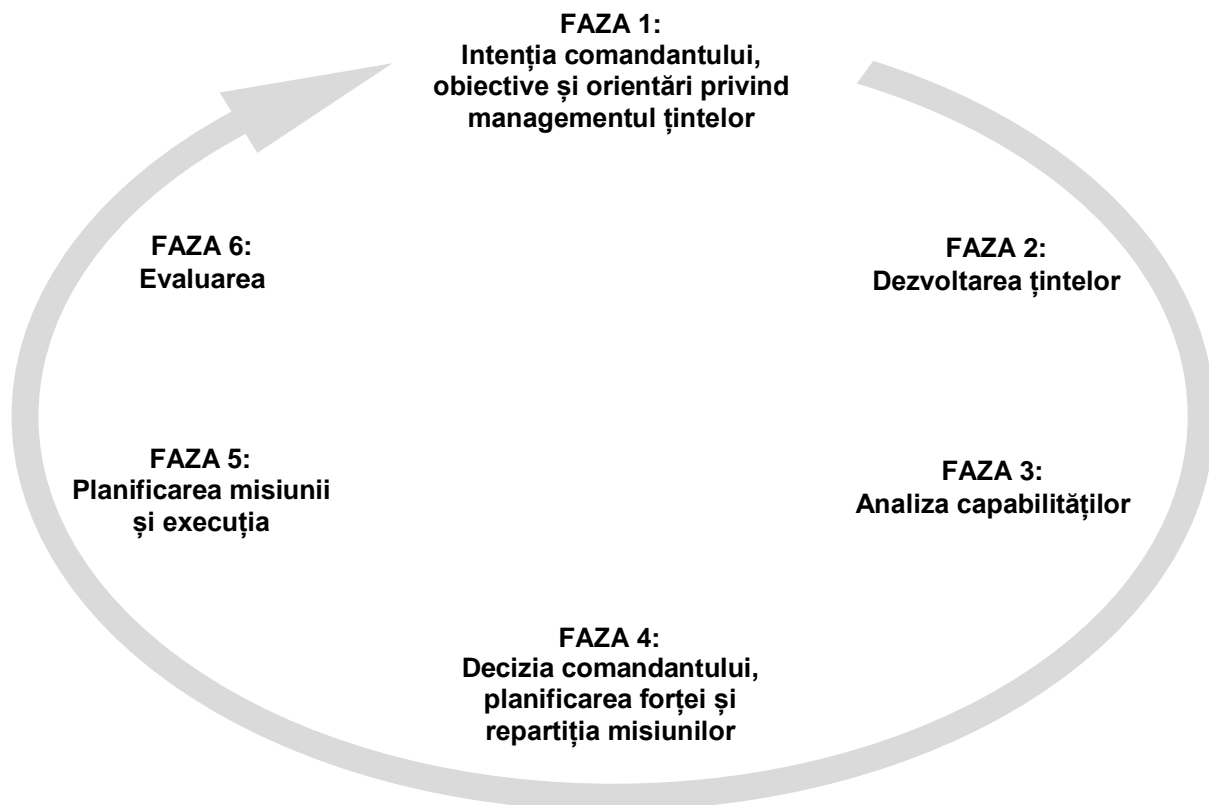

Figura nr. 2: Ciclul procesului de management întrunit al țintelor (NATO 2021, 1-14 (adaptare))

Doctrina pentru managementul întrunit al țintelor în Armata României din 2016 implementează doctrina specifică a NATO, AJP-3.9 din același an, și descrie ciclul procesului de management întrunit al țintelor ca o funcție a comenzii de nivel operativ ce constă în determinarea efectelor necesare pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de comandantul Grupării de Forțe Întrunite. Aceasta se realizează prin identifica-

rea activităților și acțiunilor necesare pentru a genera efecte cu resursele și capabilitățile disponibile, luând în considerare prioritatea de angajare a țintelor, nevoia de sincronizare a angajărilor letale și neletale și evaluarea amănunțită a eficienței pentru acțiuni ulterioare (SMG 2016a, 10).

Ciclul procesului de management al țintelor asigură statului major o metodologie practică pentru a ela-

bora, planifica, executa și evalua angajarea de ținte cu capacitățile disponibile. Prin procesul de management al țintelor se determină, totodată, pașii de urmat pentru a elimina sau diminua pe cât posibil riscul producerii efectelor nedorite, apariției fratricidului, a victimelor sau pagubelor colaterale, atunci când se exploatează sistemele de angajare ale grupării de forțe. Parcurgerea acestui proces asigură cea mai mare eficiență în acțiunea militară, aplicând, totodată, principiile operațiilor întrunite precum: unitatea de scop, concentrarea efortului sau economia de efort. Dintr-o altă perspectivă, prin intermediul ciclului procesului de management al țintelor, „atacurile vor fi focusate, reducându-se astfel efortul cerut pentru a se îndeplini cerințele strategice și operaționale, astfel încât să nu existe pagube colaterale aduse populației civile sau mediului înconjurător” (Stanciu 2016b, 86).

Acest proces de management al țintelor în operația Grupării de Forțe Întrunite pentru apărarea teritoriului național constituie legătura directivelor și orientărilor de nivel strategic cu acțiunile de nivel tactic prin parcurgerea celor șase faze ale ciclului de management întrunit al țintelor. Așa cum am precizat mai sus, scopul este generarea efectelor necesare îndeplinirii obiectivelor stabilite instrumentului militar și atingerea stării finale dorite la nivel operativ și strategic. Combaterea unui eventual agresor pe teritoriul național implică angajarea de ținte din dispozitivul inamic sau aflate temporar sub controlul acestuia. Operația întrunită desfășurată în astfel de circumstanțe este de natură sensibilă, întrucât efortul se va concentra, inevitabil, și pe eliminarea sau diminuarea riscului de fratricid, al producerii de victime sau pagube colaterale în rândul populației civile, având în vedere că angajarea de ținte (structuri de forțe sau infrastructura folosită de acestea) se va produce într-o oarecare măsură pe teritoriul național.

Aceste aspecte sunt atent analizate în cadrul unui proces coerent de management al țintelor, unde statul major și comandantul evaluează avantajele și dezavantajele angajărilor de ținte și contribuția lor reală la progresul operației. De exemplu, producerea de victime și pagube colaterale în rândul populației civile (chiar și accidentală) sau distrugerea elementelor de infrastructură critică națională pot reprezenta obstacole majore în obținerea succesului operației întrunite, influențând, totodată, modul de percepție al justiției cauzei proprii la nivel național și internațional.

Operația întrunită pentru apărarea teritoriului național presupune, în primul rând, operații cu caracter combatant în limita granițelor naționale. Nivelul acceptabil autorizat de victime sau pagube colaterale ce pot apărea în urma angajării de ținte este stabilit, în prealabil, la cel mai înalt eșalon, însă, comandantul Grupării de Forțe Întrunite este cel care își asumă responsabilitatea generării lor și va decide astfel nivelul de risc acceptabil pentru el și pentru structurile de forțe pe care le conduce. Înțelegând natura sensibilă a aplicării puterii de luptă pe teritoriul național,

putem aprecia valoarea sau importanța analizei din cadrul procesului de management al țintelor, analiză ce trebuie să clarifice raportul dintre avantajele obținute și riscurile asumate în angajarea de ținte, conform nevoilor operaționale.

Un alt aspect sensibil privind desfășurarea operației întrunite pe teritoriul național este aplicarea și respectarea legislației naționale sau internaționale în vigoare. Acțiunea letală legală asupra țintelor, în situația unui conflict armat, se produce din perspectivă națională doar cu respectarea legilor luptei armate și a regulilor de angajare în vigoare, stabilite de eșaloanele superioare pentru operația întrunită. Doctrina Armatei României menționează chiar posibilitatea apariției de limitări și oportunități pe linia întrebuirii armelor, dar și în parcurgerea procesului de management al țintelor datorate legislației internaționale în vigoare (SMG 2011, art. 0517(2)).

Intră în responsabilitatea comandantului Grupării de Forțe Întrunite, asistat de statul major, să determine dacă acțiunile letale și neletale asupra țintelor sunt absolut necesare și dacă, la un moment dat, utilizarea forței este cea mai potrivită metodă prin care cursul de acțiune propriu se dezvoltă favorabil și are succes în condițiile specifice ce descriu operația de apărare a teritoriului național. Consilierii comandantului pe probleme politice, legale sau juridice au astfel un rol foarte important, întrucât asigură recomandări avizate, inclusiv pe linia managementului țintelor, putând interveni când situația o impune pe timpul derulării acestui proces. Aceștia oferă comandantului Grupării de Forțe Întrunite un feedback specializat și validează, din punct de vedere legal sau juridic, acțiunile și activitățile structurilor de forțe implicate în angajarea țintelor.

Desfășurarea procesului de management al țintelor și analiza țintelor de angajat pe teritoriul național sunt direct influențate de modul de implementare a legilor luptei armate. Operația întrunită este prin natura ei deosebit de complexă atât prin prisma domeniilor de confruntare, a tipurilor și volumului de structuri și elemente implicate, cât și al zonei de desfășurare a acțiunilor și activităților specifice. Statul major trebuie să gestioneze, uneori simultan, acțiuni cu caracter combatant, sarcini specifice de stabilitate și sprijin sau activități cu caracter umanitar desfășurate în regiuni diferite ale zonei de operații întrunite. Fiecare activitate sau acțiune a structurilor de forțe la dispoziție comportă implicații legale specifice în directă dependență de contextul în care aceasta se desfășoară. Importanță deosebită pentru comandantul de nivel operativ o are comparația obiectivă, din perspectivă națională, a beneficiilor obținute prin angajarea de ținte pe teritoriul național, care pot fi de natură militară sau civilă, cu riscurile colaterale asociate acelor angajări. În schimb, angajarea de ținte în afara granițelor naționale, cum ar fi angajarea în scop preemptiv sau aplicarea puterii de luptă ce vizează structurile de forțe inamice sau infrastructura folosită de acestea, prezin-

tă un alt nivel de complexitate legislativă, fiind subiectul respectării legislației internaționale sau a unor reguli de angajare speciale.

Doctrinile pentru managementul țințelor de nivel național și, mai ales, de nivel NATO, subliniază responsabilitatea personalului implicat în acest proces, întrucât consiliază comandantul în decizia de a dispune acțiunile necesare într-o situație particulară a mediului de confruntare. De exemplu, Consilierul Juridic, persoană impusă prin convenția de la Geneva (ICRC 1977, 82), este implicat în procesul de management al țințelor încă de la inițierea acestuia, fiind responsabil de alinierea procesului la cadrul legal existent și de respectarea legilor conflictului armat pe parcursul fiecărei etape de descoperire, validare și angajare a țințelor. Acesta poate solicita inclusiv direcționarea unor resurse informaționale pentru a-și putea îndeplini atribuțiile și a putea consilia comandantul (NATO 2021, 1-23). Aceleași doctrine precizează faptul că nu pot fi scuzabile ilegalitățile comise pe timpul procesului de management al țințelor din cauza neglijenței, neatenției sau omisiunii personalului responsabil, indiferent de nivelul ierarhic la care acestea s-ar produce.

În funcție de natura țințelor și de acțiunea lor specifică, procesul de management al țințelor poate fi de două tipuri: deliberat sau dinamic. Procesul deliberat de management al țințelor este metoda folosită pentru angajarea de ținte planificate, cunoscute sau existente în zona de operații întrunite, utilizând mijloacele de angajare letale sau neletale conform concepției operației. Această metodă se bazează pe date certe despre caracteristicile determinante ale țințelor necesare angajării eficiente și urmărește asocierea capacităților cele mai potrivite pentru producerea efectelor planificate.

Întrebunțarea acestei metode în cadrul operației întrunite la nivel național depinde, în mare măsură, de volumul și acuratețea datelor și informațiilor despre posibile ținte care pot fi culese, procesate și diseminate încă din timp de pace. Desfășurarea unei operații pentru apărarea teritoriului național implică și desfășurarea unui proces elaborat de managementul țințelor, care ar trebui să fie fundamentat, pe cât posibil, pe baze de date constituite din timp despre posibile ținte din teritoriu, așa cum sunt caracteristicile fizice și funcționale ale elementelor de infrastructură critică națională sau aspectele specifice cadrului de desfășurare a eventualei operații întrunite – caracteristici geografice sau climatice specifice teritoriului național. De altfel, doctrina de sprijin prin foc menționează că toate structurile de forțe au obligația de a-și întocmi, în baza unor studii de țară, baze de date cu informații privind obiectivele din zona lor de responsabilitate – administrative, culturale, economice, despre teren, căi de comunicații, etc. (SMG 2016a, art. 0602).

Procesul dinamic de management al țințelor este parcurs atunci când se urmărește angajarea țințelor din zona de operații întrunite care nu au fost selecta-

te și determinate în timp util pentru a fi incluse în procesul deliberat de management al țințelor. Procesul dinamic se întrebunțează și împotriva țințelor neanticipate sau care întrunesc ulterior, în dinamica operației, criteriile de angajare. Această metodă implică o alocare adaptată de resurse pe mai multe paliere atât din cadrul statului major, din structurile de informații, cât și din structurile de angajare, astfel încât efectele să fie generate oportun și eficient conform nevoilor operaționale concrete.

O delimitare a cele două tipuri de management al țințelor este dată de modul de raportare a lor la elementul timp. Acesta este factorul determinant pentru a stabili care dintre cele două tipuri de management al țințelor – deliberat sau dinamic, este mai potrivit conform cerințelor de management al țințelor stabilite de comandantul Grupării de Forțe Întrunite. Astfel, procesul deliberat de management al țințelor este în mod normal optimizat pentru a sprijini dezvoltarea operațiilor viitoare și a planurilor, concentrând efortul pe fazele ulterioare ale operației (pe *alternativele* planului de operații) și având o perspectivă de timp de cel puțin 24 la 72 de ore – dacă luăm în considerare responsabilitățile modulului operații viitoare. Procesul dinamic de management al țințelor, în schimb, este mai potrivit pentru a sprijini planificarea și desfășurarea operațiilor curente, întrucât trebuie implementat imediat și are un orizont de timp de 24 de ore – asimilat modulului operații curente (JCS 2013, II-2). Din punctul meu de vedere ar trebui să avem o înțelegere aprofundată a diferențelor conceptuale între celor două tipuri de management al țințelor și să depășim nivelul actual de abordare, succint conceptualizată și teoretizată (vezi, de exemplu, *F.T./I.-1.1. - Manualul pentru luptă al diviziei de infanterie* din anul 2019), întrucât expertiza acumulată în domeniu de specialității de la nivelul armatelor moderne a generat dezbatere privind oportunitatea întrebunțării celor două tipuri – deliberat sau dinamic – în operațiile structurilor de forțe (Odom 2023).

Având în vedere participarea structurilor de forțe din Armata României la activități și exerciții multinaționale în cadrul NATO, precum și constituirea pe teritoriul național a unor comandamente multinaționale de nivel corp de armată – Multinational Corps South-East (HQ MNC-SE), divizie – Multinational Division (HQ MND-SE) și brigadă – Brigade headquarters (HQ MNBDE-SE), consider că avem asigurat cadrul general necesar implementării, exercitării și exersării parcurgerii procesului de management întrunit al țințelor la eșaloane ierarhice de până la nivel corp de armată. Devine astfel posibilă și, chiar, necesară participarea responsabililor pe linia managementului țințelor la formele de pregătire în domeniu organizate în context multinațional și aliat. Instruirea personalului responsabil și exersarea în cadrul multinațional a procedurilor specifice managementului țințelor, precum și implementarea coerentă a doctrinei naționale pe această linie, contribuie la consolidarea expertizei co-

mandamentului Grupării de Forțe Întrunite constituite pentru apărarea teritoriului național și asigură comandantului o consiliere adecvată privind managementul țințelor în operația desfășurată pentru respingerea unei eventuale agresiuni. Un alt beneficiu ar fi interoperabilitatea crescută, conceptuală, organizatorică sau procedurală, cu structurile de forțe NATO care ar interveni pe teritoriul național în urma activării articolului 5 și declanșării apărării colective. Doctrina privind managementul întrunit al țințelor în Armata României precizează că este o responsabilitate a comandamentului forțelor întrunite să planifice instruirea personalului responsabil care încadrează structuri specializate și participarea acestuia la cursuri de managementul țințelor în cadrul Școlii NATO de la Oberammergau (SMG 2016a, art. 0601). În ceea ce privește comandamentele componentelor și cele ale structurilor de nivel tactic se menționează faptul că, la acest nivel, trebuie să se asigure instruirea a cel puțin doi specialiști din statul major, unul de la structura de informații militare și unul de la structura de operații. Această cerință reprezintă o reală necesitate în condițiile în care, într-o operație, structurile de forțe desfășoară la toate nivelurile de comandă propriile procese de management al țințelor.

Concluzii

În prezent, caracteristicile mediului de confruntare și înglobarea noilor progrese tehnologice în domeniul militar impun nevoia comandantului forțelor întrunite de a avea o flexibilitate ridicată privind modul de întreținere în operație a structurilor disponibile și de aplicare a puterii de luptă. Având în vedere programele de înzestrare implementate și în derulare la nivel național, comandantul Grupării de Forțe Întrunite va avea la dispoziție un număr tot mai mare de opțiuni prin care să genereze efectele necesare îndeplinirii obiectivelor stabilite. Utilizarea unei metodologii coerente, specifice procesului de management al țințelor, este absolut necesară pentru a putea valorifica numărul tot mai mare și mai diversificat de capacități la dispoziție, generate de multitudinea de surse potențiale de informații relevante despre ținte sau de varietatea de sisteme de angajare din dotarea structurilor de forțe armate – din ce în ce mai precise și mai letale.

Implementarea la nivel național, prin doctrine și manuale specifice, a procesului de management întrunit al țințelor oferă cadrul procedural pentru a planifica și desfășura operația de apărare în situația unei agresiuni armate, inițial prin efort național cu structurile de forțe proprii și, ulterior activării mecanismelor de apărare comună, prin efort multinațional aliat. Comandamentele multinaționale recent constituite pe teritoriul național ne oferă posibilitatea de a implementa și întrebuința procedurile specifice de management al țințelor, asigurând, totodată, cadrul formării și instruirii specialiștilor din statele majore în domeniul managementului țințelor prin intermediul exercițiilor multinaționale, dar și prin participarea acestor specialiști la

diverse forme de pregătire, așa cum sunt cele organizate la Școala NATO din Oberammergau. Operația întrunită, declanșată ca urmare a unei agresiuni armate, presupune ca personalul astfel pregătit să activeze în cadrul comandamentelor de la toate nivelurile ierarhice, atât în cel al Grupării de Forțe Întrunite, cât și în cele ale componentelor sau ale structurilor de forțe de nivel divizie și, chiar, brigadă participante la operație. Eficiența celulelor, grupurilor de lucru sau a comitetelor, ce se constituie pe linia managementului țințelor în comandamentele de nivel tactic și operativ, este direct dependentă de modul în care personalul responsabil, în special din structurile de informații și de operații, capătă pregătirea profesională necesară în domeniu, acest aspect influențând practic calitatea procesului de planificare a operației.

Având în vedere necesitatea, dar și oportunitățile de actualizare a perspectivei naționale privind desfășurarea procesului de management al țințelor de nivel întrunit, putem afirma că ipoteza de cercetare enunțată mai sus este invalidată.

Procesul de management al țințelor, asociat operației întrunite, întrebuințează baze de date special constituite, la care trebuie să contribuie activ, încă din timp de pace, toate structurile de forțe naționale. Acestea elaborează studii de țară și produse specifice de informații, asigurând date despre obiectivele administrative, culturale sau economice din zonele lor de responsabilitate, despre anumite caracteristici relevante ale terenului, ale căilor de comunicații etc., date ce vor fi exploatate și valorificate în cadrul procesului de management al țințelor.

Desfășurarea operației întrunite pe teritoriul național implică anumite aspecte legale și juridice de natură sensibilă. Din perspectivă națională, angajarea țințelor se poate realiza doar cu respectarea legilor războiului și a regulilor de angajare aplicabile în operație (SMG 2014, art. 0435(2)), însă, pentru apărarea teritoriului național, pot exista situații în care anumite ținte trebuie angajate dincolo de granițele naționale, pe teritoriile statelor vecine, ale potențialului agresor sau care se află temporar sub controlul acestuia. Valorificarea posibilităților proprii de angajare a țințelor presupune clarificarea tuturor aspectelor de natură legală sau juridică, având în vedere că potențialul agresor poate acționa de pe teritoriul său, din teritoriile statelor vecine (unele membre NATO) sau din porțiuni ale teritoriului național aflat temporar sub ocupația acestuia. Consilierii comandantului Grupării de Forțe Întrunite pe probleme politice, legale sau juridice au un rol important privind clarificarea contextului în care se realizează angajarea de ținte, atât pe teritoriul național, pe teritoriul altor state (membre NATO sau nu) ori pe teritoriul aflat sub controlul inamicului, astfel încât să se asigure respectarea orientărilor legale de nivel internațional, dispuse de autoritățile naționale sau de nivel NATO, fără a periclita justetea, legalitatea și legitimitatea cauzei proprii de apărare a teritoriului național.

Bibliografie

ICRC. 1977. „Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I).” *International Humanitarian Law Databases*. 8 June. Accesat 03 04, 2024. <https://ihl-data-bases.icrc.org/en/ihl-treaties/api-1977/article-82>.

JCS. 2013. JP 3-60 - Joint Targeting. Joint Chiefs of Staff.

Minculete, Gheorghe și Veronica Păstae. 2023. „Abordări esențiale privind utilizarea dronelor de luptă. Elemente specifice conflictului armat din Ucraina.” *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”* 12 (4): 91-108.

NATO. 2015. *AAP-5(B) NATO Fire Support Doctrine*. NATO Standardization Office.

NATO. 2021. *AJP-3.9 - Allied Joint Doctrine for Joint Targeting*. NATO Standardization Office.

Odom, Mark. 2023. „Deliberate versus Dynamic Targeting.” *Professional Content*. Fort Sill: United States Field Artillery Association, 23 June. Accesat 03 27, 2024. <https://www.fieldartillery.org/news/deliberate-versus-dynamic-targeting>.

berate-versus-dynamic-targeting.

SMG. 2014. *S.M.G./P.F.-3 - Doctrina pentru operații întrunite a Armatei României*. București: Statul Major General.

SMG. 2011. *SMG-103 - Doctrina Armatei României*. București: Statul Major General.

SMG. 2016a. *SMG-115 - Doctrina pentru managementul întrunit al țintelor în Armata României*. București: Statul Major General.

SMG. 2016b. *SMG-3 - Manualul de planificare a operațiilor*. București: Statul Major General.

Stanciu, Cristian. 2016b. *Fizionomia operațiilor militare în mediul de securitate contemporan*. București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.

Stanciu, Cristian. 2016a. *Viitorul conflictualității - operații asimetrice și hibride*. București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.

Sylvia, Noah. 2024. „Israel's Targeting AI: How Capable is It?” *RUSI*. London, 8 February. Accesat 03 27, 2024. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/israels-targeting-ai-how-capable-it>.

Responsabilitatea privind conținutul articolelor publicate în *Colocviu strategic*, inclusiv a opiniilor exprimate, revine în totalitate autorilor, cu respectarea prevederilor *Legii nr. 206 din 27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare și ale Legii nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, cu modificările și completările ulterioare. Sunt autorizate orice reproduceri, fără perceperea taxelor aferente, cu condiția precizării exacte a sursei.

Colocviu strategic

Redactor: CS II dr. Cristian BĂHNĂREANU
E-mail: colocviustrategic@unap.ro
Webpage: <https://cssas.unap.ro/ro/cs.htm>
e-ISSN 1842-8096, 205/29.03.2024

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate

Adresă: Șoseaua Panduri, nr. 68-72, sector 5,
cod poștal 050662, București, România
Telefon: +4021.319.56.49, Fax: +4021.319.57.80
E-mail: cssas@unap.ro, Website: <https://cssas.unap.ro>